

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2937/2557

นางเพียงเพ็ญ ศักดิ์สมบูรณ์ ผู้ร้อง ผอ.การเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งจังหวัดราชบุรี ผู้คัดค้าน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 มาตรา 115, รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 มาตรา 259, รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 มาตรา 284, พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 มาตรา 119, พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 มาตรา 4, พ.ร.บ.องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 39/1

ย่อ / หลักกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 284 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น" และตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 มาตรา 4 ผู้บริหารท้องถิ่นหมายความว่ารวมถึงคณะผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามกรอบนโยบายที่ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด กำหนดไว้ ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 39/1 วรรคท้าย และบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวมาตรา 44/3 บัญญัติให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษา นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด กระทำการอันเป็นการกระหนกระเทือนต่อผลประโยชน์ของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 44/3 (1) ถึง (3) แสดงให้เห็นว่า นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด อยู่ในฐานะ ผู้มีส่วนร่วมในการบริหารราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งการปฏิบัติหน้าที่อาจ กระหนกระเทือนต่อผลประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะรอง นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจเปรียบเทียบคดีละเมิดข้อบัญญัติได้ตามมาตรา 40 และ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 รอง นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ตามมาตรา 44 อีก ทั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีสิทธิเข้าประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและมี สิทธิแถลงข้อเท็จจริง ตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนต่อที่ประชุมได้ ตามมาตรา 44/1 รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จึงมิได้เป็นเพียงผู้ช่วยเหลือในการ บริหารงานราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มอบหมายเท่านั้น แต่ยังมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ดังกล่าวข้างต้น อันเป็นการแสดงให้เห็นว่ารองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอยู่ในฐานะเป็น ผู้บริหารท้องถิ่น ประกอบกับการพิจารณาว่ารองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็น ผู้บริหารท้องถิ่นตามความหมายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 (9) หรือไม่นั้น ต้องแปลความไปในทางที่เป็นคุณโดยพิจารณาถึงข้อที่ว่า เมื่อ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หากลาออกจากตำแหน่งก็สามารถสมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกวุฒิสภาได้ทันที ย่อมไม่มีเหตุผลให้แปลความว่า บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งจาก

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นผู้ปฏิบัติราชการในองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะต้องถูกจำกัดสิทธิโดยต้องพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วห้าปี จึงจะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ให้เกิดความลักลั่นกัน อีกทั้งการแปลความเช่นนั้น อาจทำให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่ต้องการจะเป็นสมาชิกวุฒิสภาไม่ประสงค์ที่จะมาดำรงตำแหน่งและทำหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งน่าจะขัดต่อเจตนารมณ์ของบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ในอันที่จะเสริมสร้างการปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้มแข็งสอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจ จึงต้องถือว่าตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรีที่ผู้ร้องเคยดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นด้วย เมื่อฟังได้ว่าผู้ร้องเป็นผู้บริหารท้องถิ่นมาก่อน ผู้ร้องจึงไม่ขาดคุณสมบัติหรือเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 (9)

คำพิพากษา

ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า ตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2557 ซึ่งกำหนดให้มีการเลือกตั้ง ในวันที่ 30 มีนาคม 2557 ผู้ร้องสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาในเขตเลือกตั้งจังหวัดราชบุรี ต่อมาวันที่ 10 มีนาคม 2557 ผู้คัดค้านมีหนังสือแจ้งการไม่รับสมัครผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา อ้างว่าผู้ร้องขาดคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 (9) เนื่องจากผู้ร้องเคยได้รับการแต่งตั้งเป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี ถือว่าผู้ร้องดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นและพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วยังไม่เกินห้าปี ความจริงผู้ร้องเคยได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2556 และได้ลาออกโดยได้รับหนังสืออนุญาตจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรีแล้ว เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2557 ผู้ร้องมิได้เป็นผู้ขาดคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาดังกล่าว คำสั่งของ ผู้คัดค้านไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้คำสั่งให้ผู้คัดค้านรับสมัครผู้ร้องและประกาศชื่อผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาในเขตเลือกตั้งจังหวัดราชบุรี ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้านว่า เหตุที่ผู้คัดค้านไม่ประกาศให้ผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเนื่องจากผู้ร้องเคยดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี จึงถือว่าผู้ร้องเคยดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ร้องจึงขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามมิให้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ขอให้ยกคำร้อง ศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งวินิจฉัยแล้ว ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเป็นการทั่วไป พ.ศ.2557 ซึ่งกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2557 ผู้ร้องสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาในเขตเลือกตั้งจังหวัดราชบุรี ต่อมาวันที่ 10 มีนาคม 2557 ผู้คัดค้านไม่ประกาศชื่อผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา โดยอ้างว่าผู้ร้องเคยได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี ตั้งแต่วันที่ 9 เมษายน 2556 และผู้ร้องลาออกจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรียังไม่เกินห้าปี จึงมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 (9) มีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า ผู้ร้องเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือไม่ โดยมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยก่อนว่าผู้ร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ และผู้ร้องเคยเป็น ผู้บริหารท้องถิ่นหรือไม่ เห็นว่า รัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 บัญญัติว่า "บุคคลผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือได้รับการเสนอชื่อเพื่อเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา..(9) ไม่เป็นรัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นหรือเคยเป็นแต่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วยังไม่เกินห้าปี" และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 มาตรา 119 บัญญัติว่า "ผู้ซึ่งจะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ" การที่ผู้ร้องเคยดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรีจะถือว่าเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นหรือไม่นั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 259 บัญญัติว่า "ผู้ดำรงตำแหน่งการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง ..(6) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ" และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2554 ซึ่งออกตามความใน (7) และ (8) ของบทนิยามคำว่า "ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง" ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 กำหนดให้ตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ปรึกษาและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ดังนั้น การที่ผู้ร้องเคยดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี จึงถือว่าผู้ร้องเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ส่วนจะถือว่าตำแหน่งดังกล่าวเป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือไม่นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 284 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น" และตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 มาตรา 4 ผู้บริหารท้องถิ่นหมายความว่ารวมถึงคณะผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกรอบนโยบายที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนดไว้ ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 39/1 วรรคท้าย และบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวมาตรา 44/3 บัญญัติให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทำการอันเป็นการกระทำความผิดต่อผลประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 44/3 (1) ถึง (3) แสดงให้เห็นว่านายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด อยู่ในฐานะผู้มีส่วนร่วมในการบริหารราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งการปฏิบัติหน้าที่อาจ

กระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจเปรียบเทียบคดีละเมิดข้อบัญญัติได้ตามมาตรา 40 และในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ตามมาตรา 44 อีกทั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสิทธิเข้าประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริง ตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนต่อที่ประชุมได้ตามมาตรา 44/1 รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงมิได้เป็นเพียงผู้ช่วยเหลือในการบริหารงานราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมายเท่านั้น แต่ยังมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมายดังกล่าวข้างต้น อันเป็นการแสดงให้เห็นว่ารองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอยู่ในฐานะเป็นผู้บริหารท้องถิ่น ประกอบกับการพิจารณาว่ารองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้บริหารท้องถิ่นตามความหมายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 (9) หรือไม่นั้น ต้องแปลความไปในทางที่เป็นคุณโดยพิจารณาถึงข้อที่ว่า เมื่อรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หากลาออกจากตำแหน่งก็สามารถสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ทันที ย่อมไม่มีเหตุผลให้แปลความว่า บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งจากรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นผู้ปฏิบัติราชการในองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะต้องถูกจำกัดสิทธิโดยต้องพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วห้าปี จึงจะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ให้เกิดความลักลั่นกัน อีกทั้งการแปลความเช่นนั้นอาจทำให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่ต้องการจะเป็นสมาชิกวุฒิสภาไม่ประสงค์ที่จะมาดำรงตำแหน่งและทำหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งน่าจะขัดต่อเจตนารมณ์ของบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ในอันที่จะเสริมสร้างการปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้มแข็งสอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจ จึงต้องถือว่าตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรีที่ผู้ร้องเคยดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นด้วย เมื่อฟังได้ว่าผู้ร้องเป็นผู้บริหารท้องถิ่นมาก่อน ผู้ร้องจึงไม่ขาดคุณสมบัติหรือเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 115 (9) ที่ผู้คัดค้านไม่รับสมัครผู้ร้องและไม่ประกาศและไม่ประกาศชื่อผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภานั้น ศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งไม่เห็นพ้องด้วย คำร้องของผู้ร้องฟังขึ้น จึงมีคำสั่งให้ผู้คัดค้านรับสมัครผู้ร้อง และประกาศให้ผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามกฎหมาย.

องค์คณะ

อภิรัตน์ ลัดพลี · สุนทร ทรงฤกษ์ · สันต์ เกียรติกิจ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/2937/2557>